

Wojciech J. Janik*

OCHRONA POLSKIEJ GRANICY PAŃSTWOWEJ W OBLICZU ZAGROŻENIA TERRORYSTYCZNEGO – HISTORIA A WYZWANIA DNIA DZISIEJSZEGO

Streszczenie: Wejście Polski do UE nastąpiło w szczególnym momencie. Już samo rozszerzenie UE o państwa postkomunistyczne, w tym niedawne republiki ZSRR, było ogromnym wyzwaniem dla obu stron. Do tego trzeba dodać debatę związaną z wojną w Iraku oraz wojnę z terroryzmem, który przypominał o sobie w wydarzeniach z 11 marca 2004 roku w Madrycie oraz 7 lipca 2005 roku w Londynie. Te trzy przesłanki (rozszerzenie UE, wojna w Iraku, wojna z terroryzmem) powodują, że kluczowym tematem europejskiej agendy w najbliższym czasie staje się problematyka bezpieczeństwa wewnętrznego i antyterrorystycznego. Seria zamachów w Madrycie i Londynie pokazała, że również mieszkańcy Starego Kontynentu nie mogą czuć się bezpiecznie.

Słowa kluczowe: granica, terroryzm, przestępczość, państwo.

Synopsis: Protection of the Polish border in the face of a terrorist threat – history and the challenges

Poland's accession to the EU took place at a special moment. The mere extension of the EU to post-communist countries, including the recent republics of the USSR, was a huge challenge for both sides. To this must be added the debate related to the war in Iraq and the war on terrorism, which he recalled in the events of March 11, 2004 in Madrid and on July 7, 2005 in London. These three premises (EU enlargement, war in Iraq, war against terrorism) cause that the key topic of the European agenda in the near future is

* Dr, Elbląska Uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna, Wydział Administracji i Nauk Społecznych, adiunkt w Katedrze Spraw Publicznych.

the issue of internal and anti-terrorism security. A series of attacks in Madrid and London have shown that the inhabitants of the Old Continent can not feel safe.

Keywords: border, terrorism, crime, state.

Wstęp

Powołując się na klauzulę solidarnościową, zamieszczoną w Traktacie o Unii Europejskiej, państwa członkowskie zapowiedziały wspólne działania w wypadku ataku terrorystycznego na jedno z nich, łącznie z wojskowymi. Deklaracja w sprawie Zwalczania Terroryzmu odwołuje się do Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa, która została przyjęta przez Radę Europejską w grudniu 2003 roku, a która również uznała terroryzm za jedno z najważniejszych zagrożeń dla interesów UE. Rada Europejska podkreśla, że istotne jest likwidowanie źródeł terroryzmu. Zgodnie z zaleceniami przywódców poszczególnych krajów, założenia Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony miały zostać znacząco poszerzone o kwestię walki z terroryzmem. Działania Unii Europejskiej powinny zmierzać także do ochrony własnych obywateli również poza granicami Unii.

Cele strategiczne UE w walce z terroryzmem

Oprócz pogłębiania wysiłków międzynarodowych, Unia wymienia jeszcze sześć celów strategicznych w walce z terroryzmem. Są to:

1. ograniczenie dostępu terrorystów do środków finansowych;
2. maksymalizacja zdolności organów UE i państw członkowskich do ścigania terrorystów oraz zapobiegania atakom terrorystycznym;
3. zapewnienie bezpieczeństwa transportu międzynarodowego i skutecznego systemu kontroli granic;
4. zwiększenie możliwości radzenia sobie ze skutkami ataków terrorystycznych;
5. zwrócenie baczniejszej uwagi na przyczyny poparcia i sposoby rekrutacji do organizacji terrorystycznych;
6. inicjowanie działań w ramach zewnętrznych stosunków UE w celu wzmocnienia walki z terroryzmem w krajach trzecich.

Do czasu wdrożenia Europejskiej Konwencji o zwalczaniu terroryzmu tylko niektóre kraje UE dysponowały w swych prawach krajowych specjal-

nymi regulacjami karnymi dotyczącymi terroryzmu i jego definicją¹. Nawet dotychczasowe mechanizmy współpracy służb odpowiedzialnych za terroryzm były do tej pory oparte bardziej na dobrej woli niż ramach formalnych. Dopiero tragiczne wydarzenia 11 marca 2004 roku w Madrycie uświadomiły jak istotne są szybkie zmiany w europejskiej polityce bezpieczeństwa.

Biorąc pod uwagę walkę z terroryzmem międzynarodowym, należy, moim zdaniem, wziąć pod uwagę zdolność organów UE do zwalczania finansowego zaplecza terroryzmu (zamrażania środków finansowych organizacji terrorystycznych, identyfikacji właścicieli rachunków bankowych). Pamiętając, że zagrożenie terroryzmem może pochodzić zarówno z wewnątrz, jak i z zewnątrz Unii, należy walkę z terroryzmem prowadzić zgodnie z czynnikiem istoty zagrożenia, a nie wyznacznikiem terytorialnym czy państwowym.

Wydaje się, że wśród przywódców krajów Unii istnieje pogląd, że źródłem zagrożenia terrorystycznego są czynniki pozaeuropejskie. W interesie Polski, w kontekście walki z terroryzmem i zorganizowaną przestępczością, leży poszerzenie uprawnień agencji europejskich, tj. Europol-u, jak również powołanie do życia jednolitej europejskiej straży granicznej. Europol mógłby zostać włączony do działania nawet w przypadku, gdy działalność przestępcza, dotycząca nawet jednego państwa UE, ma swe korzenie poza granicami Unii². Kolejnym obszarem wymagającym większej aktywności UE jest powołanie struktur wymiany i oceny informacji wywiadowczych.

Dla Polski, jako państwa potencjalnie zagrożonego terroryzmem, powstanie jednej szeroko dostępnej bazy wymiany informacji ze służb wywiadowczych może okazać się bardzo przydatnym elementem w walce z międzynarodową przestępczością zorganizowaną i terroryzmem. Rzeczą bezdyskusyjną była konieczność praktycznego uruchomienia oraz poszerzenia informacji pochodzących z Krajowego Centrum Informacji Kryminalnej i Krajowego Systemu Informatycznego, co okazało się niezbędnym warunkiem rozpoczęcia intensywniejszych starań o jak najszybsze uruchomienie i udostępnienie polskim organom bezpieczeństwa Systemu Informacyjnego Schengen II (SIS II)³.

Należy zauważyć, że najistotniejsze dla Polski i Europy zagrożenia (terroryzm i przestępczość zorganizowana) przenikają się wzajemnie i bywają

¹ A. Podolski, *Bezpieczeństwo europejskie po Madrycie z polskiej perspektywy*. Raporty i Analizy Centrum Stosunków Międzynarodowych 2004, nr 6, s. 4.

² Decyzja Rady Europejskiej z 13 czerwca 2002 roku o zwalczaniu terroryzmu, 2002/475/WSiSW.

³ A. Podolski, *Bezpieczeństwo...*, s. 3.

wspierane przez państwa zewnętrzne UE. W przypadku terroryzmu klucz do rozwiązania problemu leży poza granicami UE, a rolą służb ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego jest jedynie zwalczanie skutków procesów zachodzących na zewnątrz Unii⁴. Skuteczne zwalczanie terroryzmu wymaga więc ścisłej koordynacji działań wewnątrz UE, ale także wspólnej polityki zagranicznej wobec jego źródeł na zewnątrz Unii. Wymaga to efektywniejszej współpracy ze Stanami Zjednoczonymi i ich służbami bezpieczeństwa. Konsekwencją takich działań może się okazać konieczność przeprowadzenia wspólnej operacji wojskowej o charakterze prewencyjnym lub pokojowym, co zapewne wymusi powstanie jakiejś bliżej nieokreślonej formy europejskich sił zbrojnych.

Współczesne zagrożenie terroryzmem

Terroryzm we współczesnym wydaniu ma swoje korzenie w europejskiej kulturze⁵. Wielkie procesy przekształceń społeczno-gospodarczych w XX wieku sprzyjały rozwojowi terroru i terroryzmu na kontynencie europejskim. Wydarzenia z 11 marca 2004 roku oraz 7 lipca 2005 roku pokazały Europie, że istotnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa państw europejskich będzie kolejna fala terroryzmu, zwanego terroryzmem „ponowoczesnym”⁶. Terroryzm ten został wywołany przez fanatyków religijnych z kręgu kultury islamskiej zamieszkujących w Europie. W efekcie wydarzeń z 11 września 2001 roku w Nowym Jorku, terroryzm islamskich terrorystów uległ przemianie. Terroryzm stał się metodą walki w starciu między światem biednego i zacofanego islamu a bogatą chrześcijańską Europą.

Europa Zachodnia stała się wylęgarnią islamskiego ekstremizmu i terroryzmu, ponieważ kraje europejskie nie potrafią zasymilować milionów muzułmanów, którzy imigrowali tam, ale wciąż mieszkają w swoich etniczno-religijnych gettach⁷. Według F. Fukuyamy „blisko połowa muzułmanów żyjąca w Europie nie jest zaadaptowana do życia na tym kontynencie”.

W XXI wieku największym zagrożeniem dla obszaru bezpieczeństwa, wolności i sprawiedliwości krajów UE są terrorystyczne komórki fanatycz-

⁴ *Ibidem*.

⁵ Więcej: J. Kaczmarek, *Terroryzm i konflikty zbrojne a fundamentalizm islamski*, Warszawa 2001.

⁶ Zob. D. Szlachter, *Terroryzm skrajnych fundamentalistów islamskich (islamistów) w Unii Europejskiej*, Chełm 2006, R. Borkowski, *Terroryzm ponowoczesny*, Toruń 2006.

⁷ *Ibidem*.

nych islamskich ekstremistów. Zdaniem B. Hoffmana, terroryści motywowani religijnie „wierzą w ożywczą moc spektakularnych ataków terrorystycznych”⁸. Takie podejście współczesnych terrorystów sprzyja stosowaniu technik i środków zwiększających liczbę ofiar ich zamachów. Liczy się dla nich jedynie spełnienie religijnego obowiązku oraz akceptacja świadomych ich doktryny religijnej współwyznawców, szczególnie przywódców duchowych.

Od czasu irackiego etapu wojny z terroryzmem stworzono w państwach UE siatkę fanatycznych zwolenników. Wśród nich rekrutuje się bojowników – „eurodżihadystów”. Takie ugrupowania, bez wyraźnej struktury dowodzenia, to zlepek komórek rozsianych po całym świecie, składający się często z sieci przyjaciół lub krewnych, stanowiący bardzo trudny cel do analizy i zniszczenia przez światowe służby wywiadowcze.

Ochrona polskiej granicy państwowej a zagrożenie terrorystyczne

Tragiczne wydarzenia w Nowym Jorku z 11 września 2001 roku uświadomiły społeczności międzynarodowej, że pojawiły się nowe wyzwania i zagrożenia, które w zupełnie inny świetle przedstawiły zjawisko terroryzmu⁹. Według C. Gearty, czołowego specjalisty amerykańskiego w dziedzinie terroryzmu, „terroryzm jest aktem polegającym na ataku sił wywrotowych na niewinne jednostki, mającym na celu wywołać strach i zabić lub zranić ludzi, a przez to wymusić polityczne ustępstwa na osobie niebędącej bezpośrednio ofiarą ataku lub na organizacji, do której nie należą zaatakowani”¹⁰.

Wpływ procesów migracyjnych na przestępczość zorganizowaną i terroryzm międzynarodowy w dzisiejszych czasach ma istotne znaczenie. Przestępczość zorganizowana, której znamiona precyzyjnie opisują przepisy karne, związana z przekraczaniem lub przemieszczaniem towarów przez

⁸ J. Reppert-Bismarck, *11 września Nowy Jork, 11 marca Madryt, Gdzie teraz?*, „Newsweek” 2004, nr 12.

⁹ Słowo *terroryzm* pochodzi od łacińskiego słowa *terror* (strach, przerażająca wiadomość); z czasem sposób rządzenia (sprawowania władzy), a następnie metodę działania politycznego niektórych ugrupowań lub organizacji, dążących do „destabilizacji danego państwa metodami opartymi na wyrafinowanej przemocy i osiągania w ten sposób zastraszania społeczeństwa w znacznych rozmiarach”. Zob. K. Jałoszyński, *Terroryzm antyizraelski. Przedsięwzięcia kontrterrorystyczne w Izraelu*, Warszawa 2001.

¹⁰ C. Gearty, *Terroryzm*, Warszawa 2001, s. 8.

granicę RP, podobnie jak przestępczość zorganizowana traktowana jako całość, jest w obecnym czasie zjawiskiem występującym w znacznie zaawansowanym stadium rozwoju zarówno w Polsce, jak i w innych krajach Europy. Postępujące zjednoczenie Europy, głównie wprowadzenie swobodnego przepływu osób, towarów i kapitału, wpłynęły na znaczny wzrost przestępczości, w szczególności przestępczości o charakterze międzynarodowym, noszącej znamiona przestępczości zorganizowanej.

Zorganizowane struktury przestępcze, zajmujące się m.in. organizowaniem nielegalnej migracji (w szczególności obywatelom bliskiego wschodu i Azji), nielegalnym handlem bronią i handlem narkotykami, handlem ludźmi, organizowaniem przemytu towarów akcyzowych lub luksusowych. Zarówno Polska, jak i cała UE, w obliczu znacznego zróżnicowania działań przestępczych, prowadzonych przez zorganizowane grupy przestępcze, podejmuje szereg działań zarówno politycznych, ustawodawczych, jak również czynności operacyjnych i procesowych, wykonywanych przez wyspecjalizowane służby policyjne i graniczne, a zmierzających do intensyfikacji różnych form współpracy, integrujących działania wszystkich organów ścigania. Za priorytet działania należy uznać kontrolę zjawiska nielegalnej migracji i ograniczenie jej rozmiarów, poprzez skuteczne i skoordynowane działanie wszystkich organów zobowiązanych do ochrony porządku publicznego i prawnego¹¹.

Międzynarodowy charakter zorganizowanych grup przestępczych, zajmujących się głównie nielegalną migracją, przesądził o tym, że Straż Graniczna stała się jednym z najważniejszych organów państwa polskiego, zobowiązanych do zwalczania granicznej przestępczości zorganizowanej. Straż Graniczna, z uwagi na stosowanie różnych metod zwalczania przestępczości zorganizowanej, wykorzystuje zarówno środki i instrumenty prawne, jak również wyspecjalizowane formy pracy operacyjnej, tj. kontroli operacyjnej, niejawnego nabycia, zbycia oraz przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa czy stosowania przesyłki niejawnie nadzorowanej. Czynności operacyjno-rozpoznawcze oraz dochodzeniowo-śledcze wykonują wykwalifikowani funkcjonariusze pionu operacyjno-śledczego Straży Granicznej, do którego regulaminowych zadań należy m.in. rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń w zakresie właściwości Straży Granicznej.

¹¹ R. Gawryś, A. Olejnik, *Doświadczenie Straży Granicznej w przeciwdziałaniu międzynarodowej przestępczości związanej m.in. z nielegalną migracją*, materiały Komendy Głównej Straży Granicznej, Warszawa 2004.

Skalę nielegalnej migracji, do i przez Polskę, warunkuje zarówno geopolityczne usytuowanie naszego kraju, jak i tranzytowy charakter korytarzy transportowych wiodących przez terytorium RP, tj. kierunek wschód-zachód oraz północ-południe. Długi lądowy odcinek wschodniej granicy państwowej RP (granica z Rosją, Białorusią oraz Ukrainą), przy jednoczesnym braku skutecznego zabezpieczenia granic państwowych z naszymi wschodnimi sąsiadami niebędącymi członkami UE, ułatwia organizację nielegalnej migracji szlakiem wiodącym z Azji przez Moskwę. Do szczególnie zagrożonych należą odcinki granicy z Ukrainą oraz Niemcami. Obecność aktywnego szlaku nielegalnej migracji na południe od granicy RP¹² (trasa: Rosja – Białoruś – Ukraina – Słowacja – Austria oraz Słowacja – Czechy – Niemcy/Austria) powoduje występowanie potencjalnego zagrożenia na odcinkach polskiej granicy południowej. Zagrożenie nielegalną migracją morską odcinka granicy państwowej pozostaje zagrożeniem potencjalnym. Istotnym czynnikiem warunkującym skalę nielegalnej migracji pozostaje obecność aktywnego szlaku nielegalnej migracji, wiodącego z Rosji do UE, położonego na południe od granicy RP (Ukraina – Słowacja – Czechy – UE).

Na podstawie zebranych materiałów dowodowych z ostatnich lat oraz posiadanego rozpoznania, prowadzonego przez Straż Graniczną oraz służby współpracujące, zidentyfikowano następujące kanały przerzutu nielegalnych migrantów przez terytorium RP:

1. Rosja – Litwa – Polska – Niemcy,
2. Rosja – Białoruś – Polska – Niemcy,
3. Rosja – Ukraina – Polska – Niemcy,
4. Rosja – Białoruś – Polska – Czechy – kraje Europy Zachodniej,
5. Rosja – Ukraina – Polska.

Dane uzyskane przez Straż Graniczną pozwalają stwierdzić, że jedynie niewielka część migrantów podejmuje indywidualne i samodzielne próby pokonania całej trasy do Polski lub też do krajów Europy Zachodniej. Pozostali korzystają z pomocy zorganizowanych grup przestępczych. Charakterystycznym czynnikiem działania tych grup jest chęć osiągnięcia jak największego zysku z prowadzonej działalności przestępczej, podobnie jak w przypadku innych zorganizowanych grup przestępczych. Zysk w przypadku nielegalnego przerzutu przez granice ludzi kształtuje się bardzo wysoko. Koszty przerzutu jednego migranta do krajów Europy Zachodniej sięgają nawet 5000–10000 dolarów. Uzyskane dochody grupy przestępcze

¹² *Ibidem.*

przeznaczają przede wszystkim na inwestycje związane z dalszą działalnością grupy (zakup pojazdów wykorzystywanych do przerzutu migrantów, zakup sprzętu technicznego oraz prowadzenie legalnej działalności gospodarczej).

Przerzutom na znaczną skalę migrantów z państw azjatyckich i afrykańskich, zajmują się międzynarodowe grupy przestępcze. Grupy te mają swe ośrodki zwłaszcza w krajach byłego ZSRR, a także w południowej Azji oraz na Bliskim Wschodzie. Członkowie tych grup, przede wszystkim organizatorzy przerzutu, często korzystają z legalnego pobytu w krajach tranzytowych lub docelowych. W skład grup przestępczych wchodzi zarówno obywatele RP, jak i cudzoziemcy (m.in. obywatele Niemiec, Ukrainy, Białorusi, Armenii, Rosji, Afganistanu oraz Wietnamu).

Analizując materiały będące w posiadaniu Straży Granicznej, wyodrębnić można następujący skład grupy oraz wzajemne powiązania poszczególnych członków grupy: organizator międzynarodowy, organizator na Polskę, organizator regionalny, organizator etapu, kierowcy, przewodnicy oraz osoby udzielające pomocy w organizowaniu przekraczania granicy państwowej nielegalnym migrantom poprzez dostarczanie środków transportu, schronienia, żywności itp.

Działania przeprowadzane są m.in. na targowiskach, dworcach PKP i PKS, w agencjach towarzyskich oraz miejscach zakwaterowania cudzoziemców, kontrolowane są również pojazdy. Głównymi przyczynami zatrzymań cudzoziemców, w ramach działań mających na celu kontrolę legalności pobytu cudzoziemców na terytorium RP, są: brak dokumentów uprawniających do pobytu na terytorium Polski (paszport i wiza), podjęcie zatrudnienia lub wykonywania pracy zarobkowej bez wymaganego zezwolenia, prowadzenie działalności handlowej bez zezwolenia¹³.

Realizując zadania ustawowe, służby pionu operacyjno-śledczego ściśle współdziałają z właściwymi organami administracji publicznej i samorządowej, służbami państwowymi oraz służbami granicznymi państw sąsiednich. Współpraca ta opiera się głównie na wymianie informacji, podejmowaniu wspólnych przedsięwzięć o charakterze administracyjno-porządkowym, operacyjno-rozpoznawczym i dochodzeniowo-śledczym, mających na celu

¹³ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 8 marca 2002 roku w sprawie szczegółowych warunków przeprowadzania przez Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, Straż Graniczną, Policję i wojewodów kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 2002 nr 34, poz. 318).

efektywniejsze i skuteczniejsze zabezpieczanie ładu i porządku publicznego, jak też ujawnianie, rozpoznawanie i zwalczanie działalności przestępczej. Realizowane są również wspólne szkolenia, dotyczące m.in. procedur stosowanych w UE.

Mając na uwadze fakt, że zorganizowanych grup przestępczych, trudniących się nielegalnym przetrzutem ludzi, nie sposób skutecznie zwalczać w skali kraju, w celu zapewnienia skutecznego przeciwdziałania międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, konieczne wydaje się powoływanie i zapewnienie sprawnego funkcjonowania specjalistycznych zespołów międzyresortowych i punktów kontaktowych w celu wymiany informacji i współpracy międzynarodowej¹⁴. Szybka i efektywna wymiana informacji pomiędzy zainteresowanymi służbami jest nieodzownym warunkiem powodzenia w wykrywaniu i zapobieganiu międzynarodowym grupom przestępczym związanym z nielegalną migracją.

W celu zwalczania i zapobiegania przestępczości granicznej na wspólnej granicy państwowej, zgodnie z przepisami umowy, zostały zorganizowane służby wymiany informacji. Współpraca ta obejmuje stałą wymianę informacji dotyczącą ruchów migracyjnych, ich rozmiarów, składu oraz możliwych kierunków docelowych szlaków migracyjnych i wykorzystywanych do tego celu środków transportu, a także organizacji zajmujących się przemytem osób przez granicę. Wymiana informacji odbywa się na bieżąco.

Skuteczną odpowiedzią na międzynarodową przestępczość zorganizowaną zajmującą się nielegalnym przetrzutem ludzi jest transgraniczna współpraca służb granicznych. Wymaga ona jednak podejmowania skoordynowanych przedsięwzięć w zakresie wymiany informacji oraz współpracy w ramach działań o charakterze prewencyjnym i postępowania karnego. Wymaga również wspólnych strategii walki z tym rodzajem przestępczości.

W przeciwdziałaniu zagrożeniom terrorystycznym musimy zmierzać do maksymalnego zabezpieczenia granicy państwowej przed przestępczością, która stała się domeną zorganizowanych grup przestępczych. Szczególna rola Straży Granicznej w zwalczaniu terroryzmu wynika z jej ustawowego zadania skutecznej ochrony granicy państwowej¹⁵.

Zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom oraz ochrona majątku narodowego i granic RP stają się w coraz większym stopniu domeną

¹⁴ R. Gawryś, A. Olejnik, op. cit.

¹⁵ Ustawa z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej, Dz.U. 1990, nr 78, poz. 462.

służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa. Istota terroryzmu XXI wieku polega na tym, że jego źródło tkwi daleko poza granicami kraju, może on natomiast objawić się na terytorium Polski po przeniknięciu przez jej granicę (zarówno na wschodzie, jak i na zachodzie). Do zadań Straży Granicznej w tej materii należy: wzmocnienie porządku publicznego w miejscach i strefach podporządkowanych tej formacji; przeciwdziałanie przestępczości zorganizowanej i pospolitej w rejonie służbowej odpowiedzialności; zwalczanie potencjalnych zagrożeń terrorystycznych w strefie kontroli granicznej; ochrona przed zagrożeniami i skutkami klęsk żywiołowych, katastrof ekologicznych oraz zagrożeń użycia broni biologicznej oraz zapewnienie efektywnej ochrony granicy państwowej, zgodnie z umowami międzynarodowymi.

Podsumowanie

Zbliżenie polskich standardów prawnych do standardów UE miało ogromne znaczenie już w czasie pracy nad projektem kolejnej ustawy o cudzoziemcach. Akty prawne określają relacje UE, a państwa zewnętrzne wyrażają tendencję do ujednoczenia polityki wizowej i azylowej oraz uszczelnienia granicy zewnętrznej Unii. W tym względzie Ustawa o cudzoziemcach zbliżyła nas do standardów europejskich w walce z nielegalną migracją, m.in. poprzez: ewidencję cudzoziemców niepożądanych na terytorium Polski; wprowadzenie odpowiednio zabezpieczonych dokumentów podróży dla cudzoziemców; obowiązek posiadania przez cudzoziemca środków finansowych na wjazd, pobyt oraz wyjazd z terytorium RP oraz odpowiedzialność przewoźnika za przewóz nielegalnych migrantów.

Proces integracji Polski ze strukturami europejskimi, w tym przede wszystkim negocjacje w sprawie wejścia Polski do struktur Schengen, spowodowały konieczność dalszego dostosowywania prawa polskiego do unijnych standardów. Zmiana polskich przepisów prawnych, dotyczących przede wszystkim cudzoziemców, była ważnym czynnikiem w trakcie negocjacji o przyjęcie Polski w ramy UE. Najważniejsze zmiany prawne nastąpiły w polskim ustawodawstwie dotyczącym przepisów w zakresie migracji, zwłaszcza azylu, granicy zewnętrznej Unii, przyjmowania oraz wydalania cudzoziemców. Utworzony został Urząd do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, który przejął większość kompetencji wojewodów i Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Problem migracji jest w UE problemem istotnym. Już samo przeniesienie problematyki migracji do tzw. filaru wspólnotowego, oznacza zmianę charakteru dowolności w kształtowaniu własnych polityk migracyjnych poszczególnych krajów członkowskich na rzecz rozwiązań wspólnotowych.

Po zamachach w Madrycie i Londynie problem nielegalnej migracji stał się w Europie problemem pierwszego znaczenia, zwłaszcza jeśli chodzi o zjawisko nielegalnej migracji z krajów arabskich. Najważniejszym problemem państw europejskich jest integracja migrantów. Narastająca fala migrantów i obecność mniejszości religijnych w zjednoczonej Europie wywodzącej się z obszarów, które w obecnym czasie są źródłem terroryzmu międzynarodowego, tworzy określone zagrożenia na obszarze zamieszkiwanym przez migrantów. Warto wspomnieć, że zamachowcy biorący udział w zamachach terrorystycznych w dwóch stolicach europejskich w roku 2004 i 2005 urodzili się i wychowali w Europie Zjednoczonej i pozbawionej skłonności do stosowania przemocy. Właśnie dlatego problem zjednoczenia Europy, Europy bez granic, będzie palącym problemem czołowych polityków europejskich jeszcze przez wiele lat.

Współczesne społeczeństwo europejskie stanęło przed najbardziej niebezpiecznym zagrożeniem, jakim jest problem wystąpienia w ich kraju ewentualnego zamachu terrorystycznego, spowodowanego przez migrantów przybywających do ich krajów w poszukiwaniu pracy, lepszego życia czy schronienia przed prześladowaniem w kraju ojczystym. Migranci ci pchnięci na skraj nędzy, spowodowanej niemożliwością znalezienia pracy w kraju docelowym, będą targać się na życie niewinnej ludności, często za namową radykalnych wyznawców religijnych, a wszystko to czynione będzie w imię prowadzonej już od wieków „świętej wojny”.

Bibliografia

- Decyzja Rady Europejskiej z 13 czerwca 2002 roku o zwalczaniu terroryzmu, 2002/475/WSiSW.
- Ustawa z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej, Dz.U. 1990, nr 78, poz. 462.
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 8 marca 2002 roku w sprawie szczegółowych warunków przeprowadzania przez Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, Straż Graniczną, Policję i wojewodów kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. 2002 nr 34, poz. 318.
- Borkowski R., *Terroryzm ponowoczesny*, Toruń 2006.
- Gearity C., *Terroryzm*, Warszawa 2001.
- Jałoszyński K., *Terroryzm antyizraelski – przedsięwzięcia kontrterrorystyczne w Izraelu*, Warszawa 2001.

- Kaczmarek J., *Terroryzm i konflikty zbrojne a fundamentalizm islamski*, Warszawa 2001.
- Szlachter D., *Terroryzm skrajnych fundamentalistów islamskich (islamistów) w Unii Europejskiej*, Chełm 2006.
- Gawryś R., Olejnik A., *Doświadczenie Straży Granicznej w przeciwdziałaniu międzynarodowej przestępczości związanej m.in. z nielegalną migracją*. Materiały Komendy Głównej Straży Granicznej, Warszawa 2004.
- Podolski A., *Bezpieczeństwo europejskie po Madrycie z polskiej perspektywy*. Raporty i Analizy Centrum Stosunków Międzynarodowych 2004, nr 6.
- Reppert-Bismarck J., *11 września Nowy Jork, 11 marca Madryt, Gdzie teraz?*, „Newsweek” 2004, nr 12.